

Plastyka klasa 5

Dział tematyczny: **rękodzieło ludowe**

Temat (nr 5) zajęć lekcyjnych : Rzeźba ,malarstwo ,budownictwo ludowe -skansen

Data planowanej lekcji: 22.05.2020r.

Zadanie wykonaj i prześlij do 29.05.br.

Zadania do wykonania:

1/ Przypomnij sobie wiadomości z poprzednich zajęć - przeczytaj ponownie tekst z podręcznika do plastyki ze stron 48-53

2/ Powtórz informacje zawarte w karcie nr 3.

3/ Zwiedź wirtualnie muzea - **skanseny** , klikając w linki:

<https://www.youtube.com/watch?v=tv13ZjA44Bg> - wielkopolski park etnograficzny w Dziekanowicach

<https://www.youtube.com/watch?v=Fih1QsrJwb4> - skansen wsi, czyli dawne wiejskie życie

<https://www.youtube.com/watch?v=8xoy1709acE> skansen w Kuligowie

<http://skansen.mblsanok.pl/a/strona.php?id=strona> muzeum budownictwa ludowego w Sanoku

4/ Zapoznaj się z zadaniami plastycznymi z karty nr 3.

Wybierz 1 dowolne zadanie i wykonaj zgodnie z opisem.

Zrób dokumentację za pomocą zdjęcia i prześlij do mnie do następnej lekcji, tj. do 29.05.2020r.

Karta nr 3 (z informacjami i ćwiczeniami do wykonania , pomocne wiadomości znajdziesz też oglądając filmiki ,których linki internetowe są podane w punkcie 3).

Kurna chata i z kominem, czyli o architekturze ludowej i budownictwie wiejskim

CZĘŚĆ 1 - INFORMACJE

Architektura, choć nie dla wszystkich jest to dziś oczywiste, jest pełnoprawną częścią naszego dziedzictwa kulturowego. Mówi nam nie tyle o stylu czy umiejętnościach budowniczych, ile o dawnych tradycjach, miejscowej kulturze, specyfice klimatu i obrzędowości, jaka towarzyszyła życiu dawnych mieszkańców. Kurna chata, zwana też dymną, to budynek bez komina i przewodów, w którym dym z usytuowanego centralnie paleniska uchodził po prostu przez otwór zrobiony w szczycie dachu.

Jednak nie tylko prymitywne kurne chaty są dziś na polskich wsiach rzadkością. **Tradycyjną drewnianą zabudowę wiejską łatwiej dziś spotkać w skansenach, czyli muzeach pod gołym niebem**, niż przy polskich drogach.

Polskie wsie reprezentują zazwyczaj któryś z wymienionych **typów zabudowy**: typ najpopularniejszy w Polsce to **ulicówka** przypominająca zabudowę miejskiej ulicy. To wieś o zwartej zabudowie po obu stronach głównej drogi, z chaotycznym układem bocznych dróg i ścieżek. Często spotykana jest też **szeregówka** – z regularną zabudową wzdłuż prostopadłych do głównej drogi dróg wewnętrznych i prostopadłymi do nich polami. Inny

typ, popularny np. na Mazowszu, to rzędówka – długa wieś o zabudowie po obu stronach jedynej drogi i regularnymi polami po jednej lub obu stronach. Typ popularny na Pomorzu to okolnica – niewielka wieś, w której zagrody rozchodzą się półkolistnie wokół placu, najczęściej ze studnią. Wieś budowana pierścieniowo wokół placu z kościołem to owalnica. Bardzo stary typ wsi, popularny na wyżynach i w górach, np. w Małopolsce, to łańcuchówka – z drogą biegnącą doliną i zagrodami po obu jej stronach „Jest jeszcze układ zwany wielodrożnica i widlica.

Zabudowa tradycyjnej polskiej wsi to głównie budynki mieszkalne, czyli domy, w zależności od regionu zwane chałupami, chatami, izbami, chyzami, checzami. Były one najczęściej drewniane. Przestrzeń między chatami wypełniały zabudowania gospodarcze, przede wszystkim obory, stajnie i chlewy, a także tzw. budynki schowkowe, czyli szopy, brogi, stogi, spichrze i wozownie. Krajobrazu dopełniały młyny, spichrze, ale też karczmy i dworki, w których mieszkali właściciele ziemscy.

CZĘŚĆ 2 - DZIAŁALNOŚĆ PLASTYCZNA - ĆWICZENIA (wybierz jedno ,dowolne ćwiczenie i wykonaj)

Ćw1. W znikającej zagrodzie (popytaj starszych domowników – możliwość zdobycia oceny celującej)

Coraz mniej możliwe są do zobaczenia na wsi, zanikające elementy wiejskiej zagrody to m.in. spichlerze i brogi. Czy wiecie, co oznaczają te nazwy? Czy znacie inne charakterystyczne elementy wiejskiej zagrody spotykane w okolicy wsi wielkopolskiej? Spróbujcie je opisać i narysować na kartce . Opis z rysunkiem należy odesłać do następnej lekcji.

Ćw. 2. Tajemniczy dom (ćwiczenie dla ciekawskich detektywów - możliwość zdobycia oceny celującej)

Spróbujcie odnajdź i wskazać najstarszy dom (lub inny budynek) w waszej miejscowości. Czy wiecie, w którym roku został zbudowany? Może ma architekturę charakterystyczną dla naszego regionu albo charakterystyczne detale lub materiał? Czy ktoś tam wciąż mieszka? Jak wygląda budynek? W jakim jest stanie? Co się tam teraz znajduje?

Opiszcie go – jak najdokładniej (kiedy został skonstruowany, z jakich materiałów, jaki ma układ wnętrza i położenie. Niezależnie od jego wartości artystycznej czy materialnej – to bezcenny ślad naszej przeszłości). Opiszcie jego historię w zeszycie i dołączcie fotografię, widokówkę lub rysunek.

Ćw.3 Projekt na dokument (zadanie śledcze - możliwość zdobycia oceny celującej)

Co trzeba zrobić? Otóż należy pójść na długi spacer po okolicy i po drodze nakręcić filmik komórką lub porobić zdjęcia kolejno mijanym kapliczkom i przydrożnym krzyżom, starym kościołom. Po powrocie do domu spróbuj zrobić mapkę tych miejsc.

Lub druga wersja – zrobić mapę z powklejanych widokówek, zdjęć lub ilustracji z gazet najstarszych zabytków z okolicy twojego zamieszkania..

Uwaga! W przypadku problemów lub niejasności z zadaniami można się kontaktować -służę pomocą.

Wszystkie przesyłane materiały będą oceniane w e-dzienniku.

Oceny posłużą do wystawienia oceny rocznej.